

Tizenegyről - tizenkettőre...

GébÁrt

A *symposion*, vagy ahogy a XV. században nevezték *convivium* - az étkezést követő iddogáló társalgás, magasabb színvonalú beszélgetés az ókor egyik sajátos összejöveteli formája volt. Mint rendezvényt és irodalmi műfajt a humanista mozgalom képviselői életre keltették és igen magas színvonalon művelték. A korabeli művekből értesülünk, hogy az ókorutánzó lakomát gondosan kell előkészíteni, meg kell választani a helyét és idejét, kellemes embereket kell meghívni rá, akik a művészet ismerői, műveltek és olvasottak legyenek. A tudós beszélgetésekkel fűszerezett humanista lakomák gyakran külföldiek részvételével és könyvek társaságában folytak. A szerzők az asztali beszélgetés tárgyára és módjára, az ételek és italok fogyasztására is kitérnek. Óvnak a mértéktelenségtől, és orvosi érvekkel intenek arra, hogy ne legyen az étel megterhelő, és ne igyanak sokféle bort. Ajánlják a zenei műsort és a könyvekből való felolvasást. A *conviviumon* az ember egyaránt táplálta a testét és a lelkét, élvezte az életet és társas lény mivoltát.* *Vita illuminativa* - akaratlanul is Hamvas Bélát kell idézzem, ki az életigenlést így fogalmazta meg: „...a mámor a köznapi észnél határtalanul magasabb rendű állapot és a tulajdonképpeni éberség kezdete. Mindannak, ami az életben szép, nagy, komoly, élvezetes, tiszta. Ez a magasabb józanság. A tulajdonképpeni józanság. Ez az elragadtatás, ahogy a régiek mondták, amiből fakad a művészet, a zene, a szerelem, az igazi gondolkozás. /.../ Egyetek, szeressetek, gyönyörködjetek, és főként igyatok...”

Lukács József: Kikötői Buci
labradori gránit

A társasági élet és a szellemi érintkezés 2500 éves symposion hagyománya ma is sikeres és népszerű. A művészi alkotómunka mellett az étkezést követő iddogáló társalgásnak, ezen intellektuális tevékenységnek igazán kellemes helyszínt nyújt a Gébárti-tó partján álló Kézművesek Háza, s a gasztronómiai élvezetekért felelős, családias hangulatú Fehér Hattyú étterem, ahol jó hideg sör és hosszúlépés balzsamozta az idén mészkövekkel küzdő szobrászok portól kiszáradt torkát. Életmentő momentum a tikkasztó hőségben.

Gébárt 12 éves. 12 éves az akarat, hogy egy „vidékmagyarországi” alkotótelep megszülessen, életben maradjon és határokon átívelő „csápocskáival” magához vonzzon alkotó elméket a világ különböző részeiről. Gébárt 12 éves, tehát még nem felnőtt. Nem akarjuk, hogy felnőtt legyen - hisz túl a csúcson a pusztulás kezdete. Nagy kerek barna szemével csodálkozva néz a világba, kitért kezeivel még ösztönös sugall, gyűjteménye gyarapodóban, szoborparkjában 18 monumentális alkotás. Gébárt tanul beszélni. Technikai és szellemi műhely, olyan tudásközpont, ahol együtt van alkotás és kutatás, ahol kérdések vetődnek fel, ahol a kérdésekre különböző válaszok adhatók és az értelmezések megvitatódnak.

Jelen kiállítás a gebárti művésztelep elmúlt két nyarának termését mutatja be, egyben része a máig meg nem született Zalaegerszegi Képtár anyagának is. Jobbára alagsori raktárak adnak otthont a több, mint 300 darabból álló gyűjteménynek, amely mind technikai, mind stílári szempontról széles horizonton mozgó keresztmetszetét adja a „vidékmagyarországi” alkotótelepek szabadságának, kísérletezésre való hajlamának, ennél fogva megőrzése és fejlesztése kívánatos. Az élet és az öröm el nem fojtható. A fűszál a betont is szétrepeszti. A korlátozás, a nyirbálás és a szabályozás hívei végső soron kudarcra vannak ítélve, mivel az élet és a fejlődés eksztatikus erői számosabbak, hatalmasabbak náluk. Minden friss szellemi közösség továbblépésre, megújulásra determinál - minden kiállítás ugródeszka a múltból a jövőbe, így hadd invitáljam Önöket a jövő Zalaegerszegi Képtárába...

...2002 nyarán a meghirdetett téma - *Tájkép és Szimmetria* -, mely koncepció erőteljesen meghatározza a művek látványvilágát. A kevés színnel síkokban fogalmazó művész Pippo Altomare művein számos szimbolikus elem, egyetemes jelkép így kereszt, kör, töviskoszorú és csillag fogalmazódik meg, azonban vallásos jelentés nélkül, pusztán esztétikai minőségben. Nyilas Márta átalakítja a természet formáit, hozzátesz és elvesz belőle, leegyszerűsíti és torzítja, felbontja és átrendezi; oly mértékben emel ki, sematizál és absztrahál, hogy csak a tiszta organikus forma marad a síkon. Odrobina Tamás vásznain az ember alkotta környezet az uralkodó, ahol különféle állatok eredeti élő közegükből kiragadva áldozatként jelennek meg. A képek hangulatát meghatározó erős rövidülések és a bezártság érzetét keltő vörös szín a természet zöldjének fájó hiányát fokozza. Takács Tamás festményeinek témája az ember és univerzum viszonya. Erősen szuggesztív, panteisztikus „tájképek” ezek, melyeken a végtelenséget hozza kapcsolatba az emberrel hol meditáció, hol térerő segítségével. Frimmel Gyula mestere a grafikai technikáknak, a különböző minőséggel rendelkező felületek anyagszerű tolmácsolásának, a leíró gondosságnak. Tánczos György gyerekkori emlékek hajdani fotóit vetíti az épp csak jelzésszerű tájba. Horváth M. Zoltán triptychonján a friss szemléletű, gyorsan felrakott üdezőld lombrészlet bemutatása együtt jár a pontos megfigyeléssel.

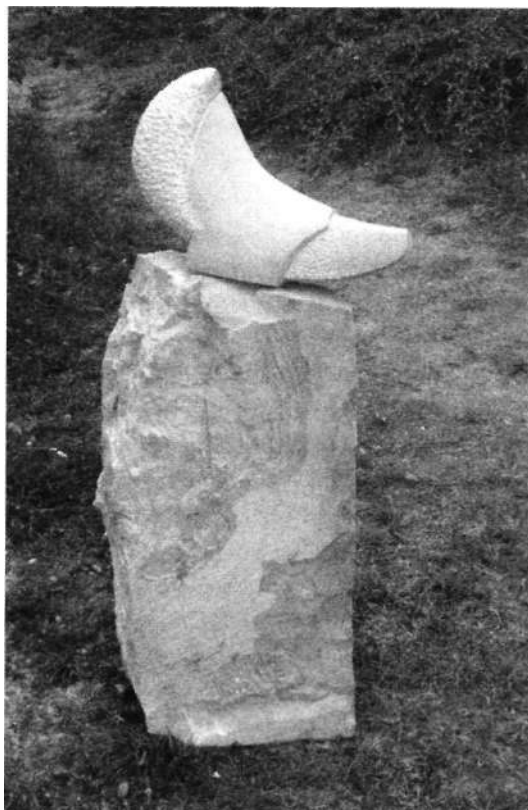
Másutt a vastag pigment réteg elhomályosítja a látható világ felszínét és megmutatja mi mindent lehet ábrázolni egy olyan faktúra átváltoztatásával, amely szándékoltan nem leíró. Dienes Gyula képei a *mintha...* látszatát keltik. Mintha a természet látványa remegve olvadna egybe, mintha a vásznat nyári napsütésben egy fa lombja alá helyezték volna, mintha a színes felületen valós árnyékhatás tűnne fel. Nemes László munkáin a festői gesztusok és kalligrafikus jegyek mellett a *szimmetria* és *tájkép* szavak ismétlődése valamint a művész kidolgozott szignója is kompozíciós elem.

Fonolit, gabbro és diabáz. Afrikai, labradori, vietnami gránit. Szardíniai, lipicai, süttöi és tardosi mészkő valamint carrarai márvány. Kövek, kicsi sziklák, mégis óriások. Nyersegek és titokzatosak. A kisplasztika kísérletező, kereső, autonóm elképzelések megvalósításának színtere. A szobor körül áramlik a tér, körbejár az ember, tapogat a szem és a kéz. Igen a kéz, hiszen ezek taktilis élményt nyújtó alkotások - sima és érdes, matt és fényes, gömbölyű és éles felületekkel - valamint kellő anyagi tekintéllyel rendelkeznek, súlyosak.

A kisplasztika intimitásával, bensőséges hangulatával különül el a szobrászaton belül. Ebben a mikrokörnyezetben minden nézet fontos. Mű és néző viszonya szoros egységet képez, intim dialógus szövődik közöttük.

A téma - *A szobor, mint üzenetrögzítő* - igen tág értelmezési lehetőséget kínált a szobrászoknak. Gazdag asszociációt nyújtó, kizárólag nonfiguratív alkotások születtek, melyeknek szellemi háttere közös, mégis egyéni tolmácsolásban, ízig-vérig kortárs művészeti alkotásokat üdvözölhetünk. Organikus absztrakt és a geometria jegyeitől érintett, szélsőségektől mentes, igen magas színvonalú szellemi és plasztikai érték koncentrálódik az alkotásokban.

Formailag és címükben is a vegetációra utalnak a genovai szobrász Stefano Grattarola művei. Az alkotói eszközök és anyagok sokszínűsége, magabiztos használata, finoman vésett, rajzos felület és aprólékosság jellemzi attraktív plasztikáit. Colin Foster két gránittömbje egyszerre ősi és modern, letűnt és talán eljövendő civilizációk kultúráját idézi. Változatos textúrájú formák és felületek alakítják műveit, a különbözőségek izgalmas párbeszédé alakulnak.

Kiss Andor: Borgát
süttöi mészkő, a posztamens fekete gránit

Két tanítványa, Kiss Andor és Horváth Csaba bizonyította tehetségét és „a profikkal” való együttműködés létjogosultságát. Ma a szimpozionok jövője, hogy bekapcsolódnak az oktatásba, így a tanítás, a posztgraduális képzés, az információ és az eligazítás alapjává, egyetemi kurzushellyé válnak. Kiss Andor formakincse és fogalmazásmódja határozott és tiszta, művei markáns, karakteres darabok. Horváth Csaba plasztikáin kézzel fogható a szubjektumban megjelenő idea művészi kivetítésének és formai leképzésének lázas keresése. Ő az, ki boncolgat, elemmez.

Intellektuális koncentrátságról győzik meg a szemlélőt Lukács József és Ráth Géber Attila kőszobrai. Míg a genovai szobrásznál tetten érhető az ember fábricálása, addig Lukács műveinél az az érzésünk, hogy a természet alakította, folyó mosta, jég görgette, domború-homorú buciajít. Ráth Géber Attila ránk bizza, hogy eldöntsük XXI. századi interpretációját vagy megkérdőjelezését látjuk az e világon túli lényeknek. A kifejezetten absztrakt és meglehetősen dinamikus művek esztétikai értékének megállapításakor persze ez jelentéktelen kérdésselvetés. A sikokba és sarkokba feszített nyílások, egy másik dimenzióba való átjutás lehetőségét és az átlé-nyegülés gesztusát hordozzák. Ráth Géber munkáit - még ha ez nem is tudatos - átjárja a fény és a tisztaság.

Szarka Klára író után szabadon -

...Egy műalkotásnál nem elég, ha csak úgy ráismerek valamire, nem elég, ha csak szép emlékeket ébreszt bennem, s végképp nem elég, ha pusztán kizökölt a megszokott kerékvágásból. Éppen ellenkezőleg. A művészetnek be kell kapcsolnia, átélésre és gondolkodásra kell készítenie. Nem feltétlenül hoz enyhülést, gyakran megkínózik és elborzaszt, esetleg felháborít. Az örömet az adhatja, ahogy mindezt átélem, befogadom, megértem. Sokszor bizony ez az öröm csak jóval azután érezhető, hogy szembesültem a műalkotással.

Egy biztos, a művészet komoly dolog, vegyük hát komolyan...

Kívánom, hogy e nagyszerű munkák ne alagsori raktárban hányódjanak, hiszen nyilvános terekben lélegezzenek csak. Levegőt, megbecsülést, közönséget nekik!

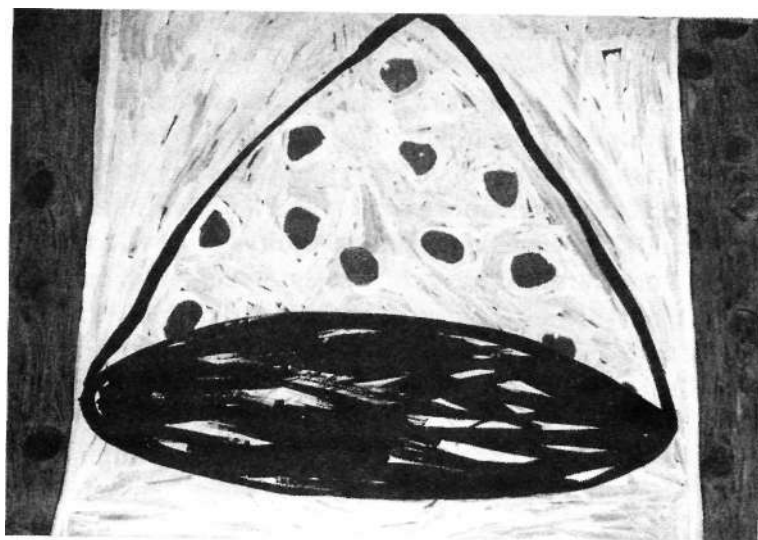
Képtárat Zalaegerszegnek!

Simonffy Szilvia

Elhangzott a kiállítás megnyitóján -

Zalaegerszeg, Ady Galéria 2003. szeptember 12.

* Ld. Pajorin Klára: Humanista symposion rendezvények; in: Symposion 2003

Nyilas Márta: Kagyló
papír, vegyestechnika

Tánczos György: Nyár, I.
olaj, vászon